

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta tas-7 ta' Frar, 2008

Rikors Numru. 644/2007

GAFFARENA HOLDINGS LIMITED

VS

SEABORG CO. LTD.

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors imressaq fl-14 ta' Ġunju, 2007, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissrin, il-kumpannija rikorrenti Seaborg Company Limited talbet biex din il-Qorti ma tilqax it-talba magħmula mill-kumpannija intimata Gaffarena Holdings Limited biex teżegwixxi ittra uffiċjali li din tal-aħħar bagħtet lill-kumpannija rikorrenti biex tagħmel eżekuttiv għall-finijiet tal-artikolu 253(e) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta l-import ta' kambjala aċċettata mill-kumpannija rikorrenti imma li din baqgħet ma ħallsitx meta għalaq iż-żmien tagħha;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat ir-Risposta mressqa mill-kumpanija intimata Gaffarena Holdings Limited fit-18 ta' Lulju, 2007, li biha tat il-fehmiet tagħha għaliex ma kellhiex tintlaqa' t-talba tar-rikorrenti;

Semgħet it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet;

Rat l-atti kollha tar-Rikors;

Rat id-degriet tagħha tal-4 ta' Dicembru, 2007, li bih ħalliet ir-rikors għal-lum għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni biex twaqqaf l-eżekuzzjoni ta' kambjala għall-finijiet tal-*proviso* tal-artikolu 253(e) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta. Fil-21 ta' Frar, 2007, il-kumpanija rikorrenti (aktar 'il quddiem imsejħa "Seaborg") aċċettat il-kambjala (waħda minn sensiela) maħruġa mill-kumpanija intimata (aktar 'il quddiem imsejħa "Gaffarena") għas-somma ta' tletin elf lira Maltija (Lm 30,000)¹ li kellha titħallas sal-31 ta' Mejju, 2007. Il-kambjala tindika li l-import tagħha huwa l-konsiderazzjoni ta' self. Ma jidhirx li l-kambjala kienet ġirata². L-eżekuzzjoni tal-imsemmija kambjala ntalbet b'ittra uffiċjali tal-4 ta' Ġunju, 2007³, maħruġa minn Gaffarena għall-finijiet tal-artikolu 256(2) tal-Kap 12;

Illi l-liġi tipprovdi li kambjala jew *promissory note* maħruġin skond il-Kodiċi tal-Kummerċ jitqiesu bħala titoli esekuttivi, hekk kif tintbagħat lill-aċċettant ittra uffiċjali wara li tagħlaq id-data tal-ħlas tagħha u ma tkunx għadha tħallset. Il-liġi trid li l-ittra uffiċjali mibgħuta lid-debitur aċċettant tavżah, taħt piena ta' nullita', bil-jedd tiegħu li jopponi dik it-talba għall-ħlas fi żmien għoxrin jum min-notifika lilu tal-istess ittra billi jressaq rikors li biha jopponi l-esekuzzjoni ta' kambjala jew *promissory note* bħal dik⁴. Il-liġi ssemmi wkoll għal liema raġunijiet persuna intimata tista' tressaq

¹ €69,881.20 fi flus tal-lum

² Ara r-Risposta tal-intimata, f'paġ. 18 tal-proċess

³ I.U. Nru. 2173/07, f'paġġ. 13 – 5 tal-proċess

⁴ *Proviso* tal-art. 253(e) tal-Kap 12

talba ta' oppożizzjoni għall-eżekuzzjoni tal-kambjala jew il-*promissory note*, għal kollox jew f'biċċa minnha;

Illi fil-każ li għandna quddiemna, l-ittra uffiċjali mressqa minn Gaffarena kienet (a) titlob il-ħlas tal-kambjala fis-soma ta' Lm30,000 bħala import tal-kambjala, (b) tiddikjara li qegħda tirrendi eżegwibbli l-istess kambjala għall-finijiet tal-artikolu 253(e) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta, (ċ) tgħarraf lill-intimata Seaborg li għandha d-dritt li topponi għall-eżekuzzjoni tal-kambjala billi tressaq ir-rikors opportun skond il-liġi fi żmien 20 jum min-notifika, (d) tavża lil Seaborg, li jekk ma tagħmilx hekk, Gaffarena kienet se tgħaddi għall-eżekuzzjoni tat-titolu eżekuttiv skond l-artikolu 256(2) tal-istess Kodiċi; u (e) tiddikjara li l-ittra uffiċjali kienet qegħda tintbagħat għall-finijiet tal-istess artikolu 256(2). Mehmuża mal-ittra uffiċjali kien hemm (foto)kopja tal-kambjala. Ir-rikors ta' Seaborg tressaq fi żmien l-għoxrin jum minn meta Seaborg laqgħet in-notifika tal-ittra uffiċjali;

Illi Seaborg ressqet sensiela ta' **raġunijiet għaliex qegħda titlob li titwaqqaf l-eżekuzzjoni tal-imsemmija kambjala**. Hemm tliet (3) raġunijiet, u din il-Qorti sejra tistħarrighom fl-ordni mressqa, safejn dan għandu jsir f'kawża bħal din;

L-**ewwel raġuni** hi li l-mittenti Gaffarena naqset li tavża kif imiss lil Seaborg dwar il-jedd mogħti lilha biex tattakka tali kambjala kif imfisser fil-*proviso* tal-artikolu 253(e) tal-Kodiċi. L-għaref difensur ta' Seaborg tenna, waqt it-trattazzjoni tal-għeluq, li l-ittra uffiċjali ma ssemmix kelma b'kelma dak li jingħad fil-*proviso* tal-artikolu 253(e) tal-Kodiċi, u għalhekk littra uffiċjali ma tiswiex. Din ir-raġuni tinbena fuq l-artikolu 789(1)(d) tal-Kodiċi tal-Proċedura;

Illi l-Qorti ssib illi dan l-ilment m'huwiex mistħoqq. Il-liġi trid li l-intimat, f'ittra uffiċjali bħal dik, ikun imwissu sewwa dwar x'inhu l-jedd tiegħu biex jikkontesta f'waqtha t-talba għall-ħlas u biex jevita li dik il-kambjala ssir titolu eżekuttiv. Il-liġi ma tgħidx li kliem il-liġi jrid jiġi riprodott fuq dik l-ittra uffiċjali. Fejn il-liġi riedet riproduzzjoni fidila ta'

twissija, qalitu u ordnatu⁵. Fil-każ tal-ittra ufficjali biex tirrendi eżegwibbli titolu eżekuttiv fis-sura ta' kambjala jew *promissory note*, il-liġi ma għamlitx l-istess. Fl-ittra ufficjali mressqa minn Gaffarena lil Seaborg, it-twissija hija waħda ċara, ssemmi l-elementi kollha meħtieġa biex l-intimata Seaborg tagħraf kif tirregola ruħha, u, fil-fatt jirriżulta li Seaborg għarfet tirregola ruħha fiż-żmien, tant li ressqet din il-proċedura;

It-tieni raġuni hi li l-ittra ufficjali ma tiswiex għaliex mehmuża magħha kien hemm biss fotokopja tal-kambjala u mhux il-kambjala oriġinali, kif messu sar. Jidher li hawnhekk Seaborg qegħda tistrieñ fuq l-artikolu 789(1)(ċ) tal-Kodiċi. Seaborg ma fissret bl-ebda mod minn fejn toħroġ din il-ħtieġa. Fit-Tweġiba tagħha, l-intimata Gaffarena ttenni li l-liġi ma titlob li titressaq l-ebda kopja ta' kambjala meta tintalab l-eżekuzzjoni tagħha skond l-artikolu 253(e) tal-Kodiċi;

Illi l-Qorti ssib li hawn ukoll l-ilment ta' Seaborg mhux mistħoqq. In-nuqqas li titressaq il-kambjala oriġinali ma' ittra ufficjali maħruġa taħt l-artikolu 253(e) tal-Kodiċi ma twassalx għan-nullita' tal-atti ġudizzjarju. Il-kwestjoni tan-nullita' ta' atti ġudizzjarji hija waħda li ddur fuq dawk l-atti nfushom u mhux ukoll fuq dak li jippruvaw bil-kontenut tagħhom. Terġa' u tgħid, il-liġi rilevanti mkien ma ssemmi li l-kambjala oriġinali trid tkun tagħmel parti mill-atti ta' l-ittra ufficjali li biha tirrendi eżekuttiva tali kambjala jew *promissory note* u għalhekk ma huwiex sewwa li wieħed iżid raġuni ta' nullita' li l-liġi nnifisha ma ssemmix. Minkejja dan, il-Qorti tħoss li għandha tagħmilha ċara li, f'każ bħal dak maħsub fl-artikolu 253(e), irid ikun hemm mehmuża mal-ittra ufficjali imqar kopja – preferibilmment awtentikata – tal-kambjala jew tal-*promissory note* li tkun, sabiex il-parti intimata tkun taf sewwasew għal liema titolu eżekuttiv tkun qegħda tirreferi l-parti mittenti, u wkoll fejn il-parti intimata ma tridx tikkontesta l-ammont kollu mitlub fl-istess kambjala jew *promissory note*;

⁵ Ara, per eżempju, art. 156(1)(d) tal-Kap 12

It-tielet raġuni hi li Gaffarena ma żammitx ma' l-obbligi u r-rabtiet tagħha kif miftehema f'att ta' wegħda ta' xiri u bejgħ (konvenju) li sar bejn il-partijiet dak inhar li nħarġet il-kambjala. Minħabba f'hekk, Seaborg qegħda tgħid li Gaffarena mhux talli mhix kreditriċi tagħha, imma talli għandha tagħtiha lura l-flus li ħallsitha taħt l-imsemmi ftehim. Iżżid ukoll li ladarba Gaffarena kisret ir-rabtiet tagħha lejha, il-ftehim ta' wegħda ta' bejgħ u xiri magħmul bejniethom dak inhar li nħarġet il-kambjala u oħrajn, ma għadux fis-seħħ bis-saħħa tal-patt kommissorju taċitu; Illi l-intimata Gaffarena tgħid li ma hemm l-ebda rabta bejn il-kambjala li talbet li teżegwixxi u l-ftehim ta' wegħda ta' xiri u bejgħ li ssemmi Seaborg. Tgħid li, kemm hu hekk, l-import dikjarat tal-kambjala huwa dak ta' self magħmul lil Seaborg. Minbarra dan, il-kambjala hija strument awtonomu u ma tistax titwaqqaf talba għall-ħlas tagħha b'riferenza għal xi obligazzjoni oħra, vera jew immaginarja, li l-parti aċċettanti tista' taqla' meta tintalab tħallas;

Illi r-raġunijiet li l-liġi ssemmi biex tinżamm l-eżegwibilita' ta' kambjala jew *promissory note* huma li (a) l-firma fuq dik il-kambjala jew *promissory note* ma jkunux tal-persuna li tintalab tħallasha u (b) "raġunijiet oħra gravi u validi biex toponi dik l-eżekuzzjoni u f'dak il-każ biex persuna tesigi l-ħlas" tagħha. Il-liġi ma tgħidx x'inhuma tali raġunijiet gravi u validi;

Illi l-Qorti hija tal-fehma li tali raġunijiet gravi u validi ma jistgħux ikunu usa' mir-raġunijiet maħsubin mil-liġi speċjali – il-Kodiċi tal-Kummerċ – biex iżommu milli kambjala titħallas. Lanqas ma hija tal-fehma li fi proċedura bħalma hija din tal-lum, il-Qorti tistħarreg il-mertu ta' xi kwestjoni li tolqot is-siwi tal-kambjala nnifisha jew tal-obbligazzjoni li fiha titnissel, liema stħarriġ jidher li jmissu jsir f'kawża li titressaq speċifikament għal dan il-għan. Kulma trid il-liġi f'din il-proċedura hu li l-Qorti tara jekk hemmx raġunijiet serji biżżejjed biex tissospendi l-esekuzzjoni tal-kambjala jew tal-*promissory note* li tkun;

Illi għalhekk, din il-Qorti sejra twarrab l-ilment ta' Seaborg biex tagħti l-fehmiet tagħha jew tiddeċiedi dwar jekk il-

ftehim ta' wegħda ta' xiri u bejgħ li sar bejnha u Gaffarena dak inhar li nħarġet il-kambjala mertu tal-kawża għadux fis-seħħ jew le. Dan għandu jsir minn Seaborg fi proċedura għaliha, jekk jidhrilha li għandha tagħmel dan;

Illi, min-naħa l-oħra, ladarba l-kambjala baqgħet ma ġietx ġirata, il-Qorti ma tistax twarrabha għal kollox mill-qafas li fih inħarġet u għal liema obligazzjoni jew kontrattazzjoni tirreferi⁶. Gaffarena tgħid li m'hemm xejn x'juri li l-kambjala nħarġet b'rabta mal-ftehim ta' wegħda ta' bejgħ u xiri. Tgħid, saħansitra, li l-kambjala nħarġet b'kunsiderazzjoni ta' self magħmul. Il-Qorti trid toqgħod ma' dak li joħroġ mill-atti tal-kawża. Intwera li, sewwasew dak inhar li nħarġet il-kambjala (u, milli jidher, oħrajn ukoll) favur Gaffarena, sar il-ftehim ta' wegħda ta' bejgħ u xiri (konvenju) bejnha u Seaborg, l-istess aċċettanti tal-kambjali. Minn dak il-ftehim, joħroġ li Seaborg għandha tħallas somom ta' flus lil Gaffarena fiż-żmien li jkun għadu fis-seħħ il-konvenju. Ma ntweriex li, bejn iż-żewġ kumpanniji, kien sar xi arranġament jew ftehim ieħor. Fuq kollox, ma ntweriex li dak inhar, jew qabel, sar xi self jew mutwu minn Gaffarena lil Seaborg, kif seta' jsir bla xkiel ta' xejn, imqar waqt is-smiġħ ta' din il-proċedura. Mill-atti, il-Qorti tista' tasal għall-fehma biss li l-kambjala nħarġet fil-qafas tal-kontrattazzjoni li saret bejn il-partijiet bil-ftehim ta' wegħda ta' xiri u bejgħ;

Illi l-Qorti temmen li jekk kemm-il darba l-ilment imsemmi minn Seaborg dwar il-konvenju kellu jkun minnu, dan jista' jitqies bħala raġuni serja u gravi biżżejjed biex iżzomm l-eżekwibilita' tal-kambjala maħruġa bis-saħħa tiegħu;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qegħda tiddeċiedi billi:

Tilqa' t-talba tal-kumpannija Seaborg Co. Ltd. u tissospendi l-esekuzzjoni tal-kambjala li għaliha tirreferi l-ittra ufficjali tal-4 ta' Ġunju, 2007, numru 2173/07, bl-ispejjeż kontra l-intimata Gaffarena Holdings Limited.

⁶ P.A. TM 16.1.2003 fil-kawża fl-ismijiet *John Ġiordmanina et vs Joseph Paċe et*

Kopja Informali ta' Sentenza

Moqrija

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----